

Achtergrond informatie
bij de opdrachten voor
Groen Schoolplein Onderwijs

Inhouds opgave

1. Voorwoord	4
2. Historie van natuuronderwijs in Nederland	5
2.1. Inleiding	5
2.2. De grondleggers	5
2.3. De naoorlogse periode	6
2.4. De periode van 1975 tot 2010	6
2.5. Recent (2010-2024)	6
2.6. Terugblikkend	7
2.7. Vooruitblikkend	7
3. Kerndoelen en lesdoelen	8
3.1. Inleiding	8
3.2. SLO	8
3.3. Domeinen van de kerndoelen	8
3.4. Leren in het primair onderwijs	10
3.5. Van Kerndoelen naar Lesdoelen	11
3.5. Een beeld van de kerndoelen	13
3.6. Kerndoelen en GSP-Onderwijs	14
4. Groen Schoolplein Onderwijs	15
4.1. Inleiding	15
4.2. Ontstaan van Groen Schoolplein Onderwijs in Molenlanden	15
4.3. Belang van Groen Schoolplein Onderwijs	15
4.4. Kern/lesdoelen en GSP-Onderwijs	16
4.5. Visie van de school op GSP-Onderwijs	17
4.6. Wat is nodig om GSP-Onderwijs een succes te maken?	18
4.7. Lesvoorbereiding	19
4.8. Implementatie van GSP-Onderwijs	20
5. Hoe werkt de website	22
5.1. Inleiding	22
5.2. Menu balk	22
5.3. Werkwijze op de website	22
5.4. Overzicht van alle opdrachten op de website	23
6. Groenkennis algemeen	24
6.1. Inleiding	24
6.2. Bestuiving	24
6.3. Biodiversiteit	24
6.4. Bloem	25
6.5. Bodem	25
6.6. Bollen en knollen: Twee Ondergrondse Magazijnen	26
6.7. Bomen	27
6.8. Brandnetelgier	29
6.9. Compost	30
6.10. Geneeskracht	31
6.11. Kringloop	32
6.12. Klimaat op het (groene) schoolplein	33
6.13. Monitoren	35
6.14. Mulchen	37

6.15.	Onkruid	38
6.16.	Ontkiemen van zaden	39
6.17.	Plantenpaspoort	41
6.18.	Sloot	42
6.19.	Snoeien	42
6.20.	Takkenril	43
6.21.	Tea back Index (TBI experimenten)	44
6.22.	Voedselketen	45
6.23.	Wadi	45
6.24.	Zaaien, wanneer wat?	46
6.25.	Terminologieën	48
7.	Groenkennis planten	50
7.1.	Inleiding	50
7.2.	Aardappelen	50
7.3.	Appels	51
7.4.	Bladeren en bladvormen	52
7.5.	Bruine bonen en soorten kiemers	52
7.6.	Bloemenmengsel	52
7.7.	Medicinale planten	53
8.	Kennis over dieren	55
8.1.	Inleiding	55
8.2.	Insecten en hun belang	55
8.3.	Bijen	56
8.4.	Wormen: De Bodemarchitecten	57
8.5.	Pissebedden: De opruimers van de natuur	58
8.6.	Duizendpoten: De Nuttige Jagers	58
8.7.	Spinnen: Meesters van webbouw	58
8.8.	Rupsen en Slakken	59
8.9.	Mieren	59
8.10.	Fossielen	60
9.	Koken	62
9.1.	Inleiding	62
9.2.	Kimchi en fermenteren	62
10.	Bijlagen	64
10.1.	Kerdoelen en mogelijke opdrachten	64
10.2.	Lijst met opdrachten	69
10.3.	Lijst met gereedschappen	72
10.4.	. GSP-Onderwijs in curriculum CBS Eben-Haëzer	74
10.5.	Begrippenlijst / Register	74

Under Construction

Afronding eerste kwartaal 2025.

1. Voorwoord

De afgelopen jaren is er een groeiende beweging ontstaan rondom het vergroenen van schoolpleinen. Zo zijn in de gemeente Molenlanden, in kernen zoals Nieuw-Lekkerland en Arkel, steeds meer scholen aan de slag gegaan met het aanleggen van groene schoolpleinen. Dit roept een belangrijke vraag op: Hoe kunnen we deze groene schoolpleinen effectief gebruiken en onderhouden?

Veel scholen hebben een gebrek aan kennis en ervaring, waardoor de vergroende schoolpleinen vaak nog niet worden ingezet als waardevol onderdeel van het onderwijs. Dit probleem wordt door schooldirecteuren breed gedeeld en gezien als een belangrijke uitdaging. Daarom is ondersteuning bij deze transitie noodzakelijk.

In 2022 is het initiatief gestart om groene schoolpleinen ook daadwerkelijk een plek te geven binnen het onderwijs. Dit heeft geleid tot het project Groen Schoolplein Onderwijs (GSP-Onderwijs), mogelijk gemaakt door de gemeente Molenlanden en Leader, Polders met Waarden (2023-2024)

Het GSP-Onderwijs project biedt meer dan alleen vergroende schoolpleinen; het voorziet ook in uitgebreide ondersteuning en praktische middelen om dit initiatief te laten slagen. Zo worden Groencoaches ingezet om kennis over te dragen en scholen te begeleiden. Daarnaast wordt educatiemateriaal ontwikkeld voor leerkrachten en praktijkgerichte lesmaterialen voor basisscholen. Deze materialen zijn openbaar toegankelijk via een online platform, waardoor scholen in heel Nederland hier gebruik van kunnen maken. Het uiteindelijke doel is om GSP-Onderwijs landelijk beschikbaar te maken, zodat groene schoolpleinen en het onderwijs eromheen een vanzelfsprekend onderdeel worden van het basisonderwijs.

De opzet van dit document biedt een heldere structuur. Hoofdstuk 2 gaat in op de historie van natuuronderwijs in Nederland. Hoofdstuk 3 gaat in op de kern- en lesdoelen, welke het uitgangspunt zijn voor het curriculum. In hoofdstuk 4 wordt het concept van GSP-Onderwijs breder uitgewerkt. Hoofdstuk 5 richt zich op de online beschikbaarheid van lesmaterialen en hoe deze effectief kunnen worden gebruikt. Vervolgens bieden hoofdstukken 6 tot en met 8 verdieping met achtergrondinformatie over diverse thema's: groenkennis, planten, dieren en koken.

De praktijk laat zien dat de impact van GSP-Onderwijs groot is. Zowel kinderen als scholen reageren enthousiast: kinderen leren met plezier in en van de natuur, en scholen zien de meerwaarde van het groene schoolplein als een inspirerende leeromgeving. Dit enthousiasme is een belangrijke drijfveer om door te gaan met GSP-Onderwijs en de landelijke uitrol te realiseren.